כלכליסט

21.07.10

המפלס היומי

ת"א־25 | 19.7.10 ▲+0.29%

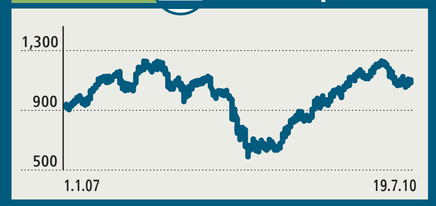

נדרשים כדי לחזור לשיא	נקודת השפל 23.11.08	שינוי מהשיא 6.4.10
+13%	592	-12%

ניקיי | 20.7.10 ▼-1.15%

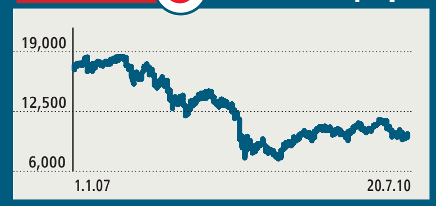

נדרשים כדי לחזור לשיא	נקודת השפל 10.3.09	שינוי מהשיא 9.07.07
+96%	7,055	-49%

פוטסי | 20.7.10 ▼-0.17%

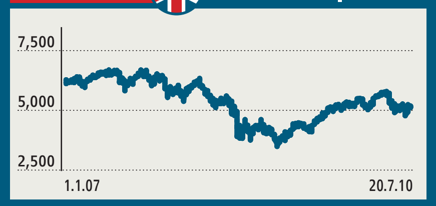

נדרשים כדי לחזור לשיא	נקודת השפל 3.3.09	שינוי מהשיא 15.06.07
+31%	3,512	-24%

דאקס | 20.7.10 ▼-0.69%

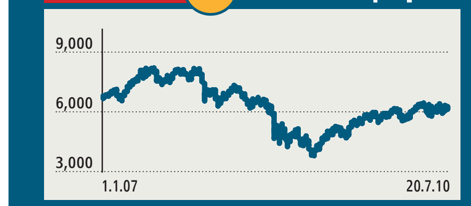

נדרשים כדי לחזור לשיא	נקודת השפל 6.3.09	שינוי מהשיא 9.10.07
+36%	3,666	-26%

הכל מספרים

מטבעות

$	€	£
3.859	5.001	5.897
0.03%	−0.10%	−0.89%

ישראל

ת"א־25	ת"א־100
1094.23	1016.12
0.29%	0.33%
נדל"ן־15	**תל טק**
266.87	232.55
0.55%	0.47%

אסיה

טוקיו	הונג קונג	שנגחאי
9,300	20,265	2,529
−1.15%	0.86%	2.15%

אירופה

לונדון	פריז	פרנקפורט
5,139	3,468	5,967
−0.17%	−0.53%	−0.69%

סחורות

נפט	זהב	תירס
77.07	1190.2	3.90
$ לחבית (19:00)	$ לאונקיה	$ לבושל

ריבית

בנק ישראל	פריים	מק"מ לשנה
1.50%	3.00%	2.02%

ארה"ב:	0.25%	סין:	5.31%
בריטניה:	0.50%	יפן:	0.10%
האיחוד האירופי:	1.00%	ליבור: (6 חודשים)	0.51%

על סדר היום: איום סגירה לעמותת הסיוע לעיוורים

"לא ניהול כושל הפיל את העמותה אלא המדינה"

המנהל המיוחד שמונה בידי בית המשפט לעמותת מגדל אור עונה לטענות משרד הרווחה כי הגירעון שצברה העמותה נגרם מניהול קלוקל. והמשרד, מתברר, אפילו לא שם לב לגירעון, אף שהוא אחראי ל־86% מתקציב העמותה

הדר קנה ותומר אביטל

עמותה הפועלת למען ציבור העיוורים בישראל צברה גירעון המאיים להביא לסגירתה, מה שישאיר 3,500 עיוורים ללא טיפול ועשרות עובדים ללא משרה, והאשם במצב לא נמצא. מאחורי מצבה הקשה של עמותת מגדל אור עומד ויכוח רווי האשמות בין הנהלת העמותה לבין משרד הרווחה, הממן העיקרי שלה.

"ניהול כושל" – כך הגדיר שלשום במהלך דיון בבית המשפט המחוזי בחיפה נציג המדינה את הסיבה לקריסת העמותה, הנובעת מגירעון מצטבר של 9 מיליון שקל. "צריך לשאול את המנהלים איך הם הגיעו למצב הזה", הוסיף אתמול בשיחה עם "כלכליסט" מנכ"ל משרד הרווחה נחום איצקוביץ'. אף שמשרדו אחראי ל־86% מתקציב העמותה, העומד על 14 מיליון שקל בשנה, לאיצקוביץ' חשוב להדגיש כי לא צריך לפנות אליו בנושאי המאזנים של עמותות בכלל, ושל מגדל אור בפרט. הפיקוח של המשרד על העמותות, הוא אומר, הוא מקצועי בלבד.

הסיבה שעליה מצביעים במשרד הרווחה לגירעון שצברה העמותה נובעת ממשכורות לעובדים, בעיות תמחור, התחייבויות בעייתיות והוצאות ניהול. "העמותה טרחה להסתיר את זה לאורך שנים", מוסיף איצקוביץ'. כשהוא נשאל כיצד נעלם מעיני משרד הרווחה מצבה המידרדר של העמותה, שכאמור ממומנת בעיקר על ידיו, עונה איצקוביץ' כי מגדל אור היא אחת מ־60 עמותות הפועלות בישראל למען עיוורים: "היא מהגופים החשובים בתחומה, אבל לא היחידה".

התשובה לשאלה נמצאת כנראה בנוהל העבודה של המשרד מול הגופים שהוא משתתף במימונם, בסכום כולל המגיע ל־1.5 מיליארד שקל בשנה. מפאת העומס המוטל על המשרד, המתקצב מאות גופים, רואה חשבון מטעמו עורך בדיקה תקציבית של כל עמותה רק אחת לשלוש שנים. במקרה של מגדל אור, אגב, היו אלו המורות השיקומיות המועסקות בעמותה שהציפו את בעיית הגירעון כשפנו לבית המשפט עקב פגיעה בתנאים הסוציאליים שלהן.

"נכשלנו כשהאמנו לממשלה"

"הדבר היחיד שנכשלנו בו היה שיקול הדעת כשהאמנו באמת ובתמים שמשרד הרווחה לא ייתן לשירות חשוב כזה ליפול", אומרת בתגובה רינה צפרוני, ששימשה מנכ"לית מגדל אור עד סוף שנות התשעים. המנכ"ל הנוכחי של העמותה, ניסים בכר, לא השמיע את קולו מאז פרצה הפרשה ולא נענה לפניות בבקשה לשמוע את עמדתו.

וכך נותרו צפרוני והמנהל המיוחד שמינה בית המשפט לעמותה, עו"ד נמרוד טפר, לדובריה היחידים מול האשמות משרד הרווחה. לדברי צפרוני, המגדירה את העמותה כמפעל חייה, "הבעיה שאליה נקלעה העמותה מתחילה בכך שהתעריפים שהיא מקבלת עבור השירותים שהיא מעניקה אינם מכסים את ההוצאה. אנחנו משלמים שכר למורים ולעובדים סוציאליים לפי הנקבע בחוק. בשנת 1994 תקצוב משרד הרווחה כיסה את כל ההוצאות. בשנת 1997 ההוצאות גדלו ביחס לעדכון התעריפים, אך משרד הרווחה לא הוסיף לנו תוספות כנדרש. נוצר מצב שבו ההוצאות על שכר הגיעו ל־90% מתקציב העמותה. וזה לא כולל הוצאות על שכירות, ציוד וכל שאר הדברים. פנינו למשרד הרווחה כבר אז, אך לא קיבלנו מענה ראוי", דברי צפרוני.

"לא לפרק בגלל סכום זניח"

בהסבריה תומך המנהל המיוחד טפר. "חלק מחובות העמותה נגרם מהיעדר יעילות, וחלק כי התעריפים ששולמו לה מהמדינה נמוכים משמעותית מהוצאות ועלויות העמותה בפועל", אומר טפר. בשיחה עם "כלכליסט" הוא הסביר כי העמותה הפסידה בכל שנה בין מיליון ל־1.5 מיליון שקל מאחר שהיא לא תמחרה את שירותיה למדינה בצורה נכונה. "לא מדובר בעמותה של פושעים או מושחתים, אך ניתן היה לחסוך בעלויות", אומר גורם בכיר המקורב לעמותה, ומוסיף כי "את הכל ניתן לפתור אם רק המדינה תיתן כסף לסגור את הגירעון. למה צריך לפרק את העמותה בגלל סכום זניח?".

ועד שיתברר האשם במצבה, תלויה מעל צווארה של מגדל אור חרב הסגירה. "בית המשפט נתן ארכה למדינה למצוא פתרון אשר ימנע את כניסתה של העמותה לפירוק", אמר טפר.

המספרים מאחורי הקריסה של עמותת מגדל אור

הפגנת מטופלי העמותה, אתמול מול בית המשפט המחוזי בחיפה

התמחות> סיוע לציבור העיוורים בישראל **פעילות>** שלושה מרכזי שיקום לעיוורים בחיפה, תל אביב וירושלים; מפעלים לתיקון מכשירים אלקטרוניים המעסיקים עיוורים בחיפה ובנצרת והדרכה שיקומית ברחבי הארץ
מנכ"ל> ניסים בכר **ותק>** 50 שנה **כוח אדם>** 50 עובדים **ציבור המטופלים>** 3,500 איש בשנה

9 מיליון שקל הגירעון המצטבר של מגדל אור

60 אירגונים מספר הגופים המטפלים באוכלוסיית העיוורים בישראל

100 מיליון שקל ההוצאה השנתית הממוצעת של משרד הרווחה לטובת ציבור העיוורים בישראל

התקציב של מגדל אור: כמעט כל התקציב מגיע מהמדינה

תקציב המפעלים של מגדל אור

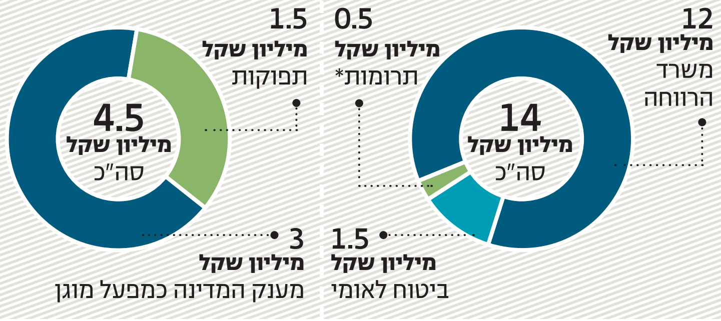

*בשנת 2010 הופסקו התרומות עקב ההדרדרות במצבה הכלכלי של העמותה

צילום: אוראל כהן

מחקר חדש: מה נשאר אחרי המשבר?

60% מהעמותות איבדו שליש מהכנסותיהן

בלעדי לכלכליסט

הכנסותיהם של 57% מהארגונים ללא מטרות רווח ירדו ב־2009 ב־30% בממוצע, וכ־11% מהם עומדים בפני סגירה. כך עולה ממחקר חדש. המחקר, שאותו ניהל מנהל המרכז לחקר המגזר השלישי באוניברסיטת בן־גוריון ד"ר חגי כץ, עם החוקרת הילה יוגב, הוא מחקר המשך לסקר שפורסם בשיאו של המשבר הכלכלי בשלהי 2008.

"הדאגה שעלתה לנוכח ממצאי הסקר המקורי היתה מוצדקת", כותבים החוקרים, "התמונה המצטיירת, גם לפי ממצאי הסקר הנוכחי, היא שהמגזר השלישי בישראל מתמודד עם משבר כלכלי ופילנתרופי חמור, שיש לו השלכות של ממש על כוחו ועל התנהגותו".

המחקר החדש קובע כי המשבר הוביל לצמצום דרמטי בתרומותיהם של ארגונים עסקיים. כתוצאה מכך, כ־11% מהארגונים שוקלים כיום לסגור את שעריהם, נוסף על 4% מהארגונים שכבר נסגרו במהלך שנת 2009. יותר ממחצית מהארגונים מדווחים על ירידה בהכנסות הכוללות שלהם בשיעור של 30% בממוצע. הירידה בהכנסות אינה רק מפילנתרופיה, אלא גם מהכנסות מהממשלה ומרשויות מקומיות. בשנת 2009 דיווחו שלושה מכל עשרה ארגונים על ירידה בהכנסותיהם מהממשלה ב־52% בממוצע.

לפי המחקר, כשליש מהארגונים התמודדו עם גידול בביקוש לשירותיהם דרך מסחור השירותים שהם מעניקים. עוד שיטות כללו הקפאת שכר (39% מהארגונים), שימוש במתנדבים (30%) וצמצום היקפי משרות (30%).

תומר אביטל

תורמים או ממשלה? מי מממן את העמותות בישראל

מקורות המימון של העמותות בישראל

העמותות הנתמכות ביותר, ומגדל אור
תמיכות משרד הרווחה ב־2008, במיליוני שקלים

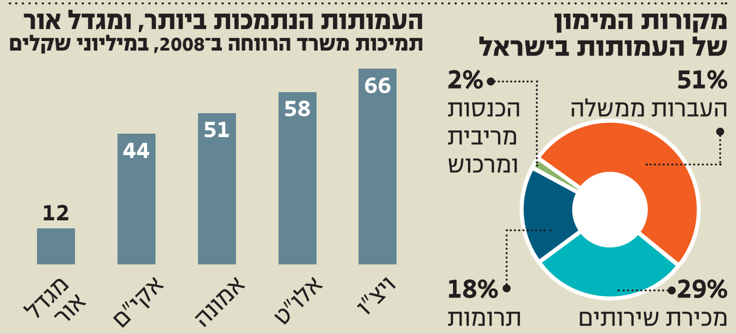

57%	33%	4%	39%
מהעמותות בישראל דיווחו על ירידה בהכנסותיהן ב־2009	מהעמותות בישראל דיווחו על ירידה בהכנסותיהם מהממשלה	מהעמותות נסגרו במהלך 2009	מהעמותות הקפיאו שכר במהלך 2009

מקור: למ"ס, משרד הרווחה והמרכז לחקר המגזר השלישי באוניברסיטת בן גוריון

זה טור דמגוגי | **שאול אמסטרדמסקי**

עיוורים, נמאסתם

הבעיה של מגדל אור מתמצית במספר אחד: 9 מיליון שקל. הנה כמה הצעות למקורות מימון

הטור שלפניכם הוא טור דמגוגי ופופוליסטי שנועד להעביר מסר פשוט. בסופו גם תובא הצעה קונקרטית לפתרון. אבל לפני כן, כאמור, קצת דמגוגיה: הגירעון של עמותת מגדל אור, המספקת שירותים לציבור העיוורים בישראל, עומד על 9 מיליון שקל. ייגענו את מוחנו ומצאנו כמה מקורות מימון שיוכלו לשמש לכיסוי הגירעון כך שהעמותה תוכל להמשיך ולפעול למען העיוורים.

מקור מימון מס' 1: ה־GPS של חברי הכנסת

תקציב הקשר עם הציבור של חברי הכנסת עומד על תקרה של כ־68 אלף שקל בשנה לאחד. במילים אחרות, אם כלל חברי הכנסת היו מוותרים למשך שנה על הקומקומים, מכשירי ה־GPS והמנויים לעיתונים שהם רוכשים מכספי הציבור, הרי שהכנסת היתה יכולה להזרים לעמותה 8.1 מיליון שקל. עם עוד קצת רצון טוב, היה אפשר למצוא עוד 900 אלף שקל בתקציב הכיבוד הקל של יו"ר הכנסת.

מקור מימון מס' 2: הקופה הקטנה של גפני

והנה עוד הצעה מהגזרה הפרלמנטרית. באמצע חודש יוני השנה אישרה ועדת הכספים שגם תקציב המדינה הקרוב יהיה דו־שנתי. בתמורה, התחייב משרד האוצר לשים בצד 1.5 מיליארד שקל, סכום שהוגדר על ידי חברי הוועדה כ"קופה הקטנה של גפני". אז אם כבר יש לגפני קופה כזו, קטנטנה, יתכבד נא ויפריש ממנה שיעור זעום של 0.6%, ויכסה את הגירעון של העמותה במקום לייעד את הכסף למגזר החרדי.

מקור מימון מס' 3: האבטחה והאוטו של הרצוג

ואם בכנסת לא נמצא את הישועה, אזי ישנם מקורות נוספים, למשל במשרד הרווחה עצמו. הרזרבה של המשרד עומדת בשנת 2010 על 132 מיליון שקל. בעיקרון היא מיועדת, כמו כל הרזרבות בתקציב המדינה, להתמודדות עם עליות מחירים במשק. יסכימו בוודאי קברניטי המשרד שלא יקרה שום דבר אם מתוך הסכום הזה יופרשו 6.8% לטובת העמותה.

ואם הרזרבה במקרה נגמרה, אפשר לקצץ את תקציב אבטחת השר הרצוג (2.95 מיליון שקל בשנה), להוריד מעט מתקציב החזקת הרכב של המשרד (45 מיליון שקל בשנה), או מתקציב הדואר של המשרד (7.5 מיליון שקל בשנה). אגב, אם הרצוג לא יתנדב לוותר על המאבטח הצמוד, יש את יתר חבריו לממשלה – 29 שרים – שתקציב האבטחה השנתי הכולל שלהם מסתכם ב־85 מיליון שקל ויותר.

מקורות השראה: מפעל כושל או עירייה

בשורה התחתונה, לא הסתיים הכסף על פני כדור הארץ. בשיחת טלפון אחת, במחי נקישת כפתור במקלדת, אפשר לגייס לטובת העמותה הזו די כסף כדי לכסות את הגירעון שלה ואפילו לצ'פר את העובדים המסורים בתוספת שכר צנועה. זה לא העניין. העניין הוא רק רצון טוב, או היעדרו.

בימי המשבר, כשכל מיני מפעלים בצפון איימו להתמוטט בשל התנהלות קלוקלת של ההנהלה שלהם, הזדעק יו"ר ההסתדרות עופר עיני והכריח, איכשהו, את הממשלה להקים קרן לטובת מפעלים במצוקה. הכסף לקרן הגיע מוויתור על דמי ההבראה של העובדים בשירות הציבורי. אם עיני יכול היה לעשות את זה למען העובדים, הוא בוודאי יכול לעשות זאת למען העיוורים, אפילו אם הם לא משלמים דמי חבר להסתדרות.

ועוד משהו קטן: אם המדינה החליטה שחלק משירותי הרווחה במדינה ניתן על ידי המגזר השלישי ולא במישרין על ידי המדינה, תתכבד נא המדינה ולפחות תיקח אחריות תקציבית על העמותות שעושות את העבודה במקומה. ממש כשם שהמדינה לא מפרקת רשויות מקומיות שנקלעו לגירעונות (גדולים בהרבה מ־9 מיליון שקל), אלא ממנה להן ועדות קרואות או משיתה עליהן תוכניות הבראה.

צילום: גלעד קוולרצ'יק

קריקטוריסט / יונתן וקסמן

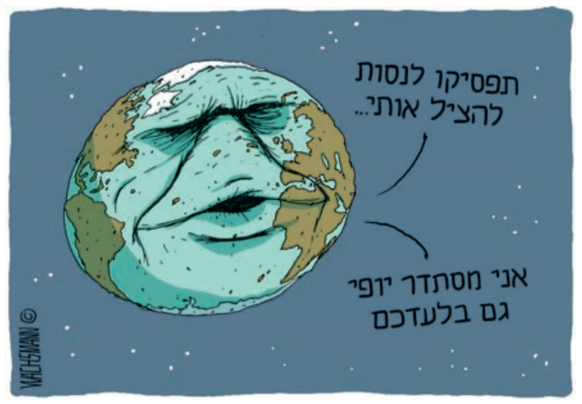

ישראל מתחברת לכלכלה
לרכישת מנוי: 8822* או 03-6933898
לשירות הלקוחות 3773* או 03-6933933

כלכליסט
המו"ל האחראי: ידיעות אחרונות בע"מ
מו"ל: יואל אסתרון
עורכת: גלית חמי
מנכ"ל: סטיב שומכר
מערכת והנהלה: רח' הברזל 38, תל אביב, 69710
טלפון: 077-7350735 • פקס: 077-7350755 • mail@calcalist.co.il

© כל הזכויות שמורות לידיעות אחרונות בע"מ
אין להעתיק, להפיץ, לשכפל, לצלם, לתרגם, לאחסן במאגרי מידע, לשדר בדרך כלשהי (בכתב, בדפוס או במדיה אחרת) – ובכל אמצעי אלקטרוני, אופטי, מכני או אחר – חלק כלשהו של העיתון (לרבות טקסט, איורים, צילומים, תמונות, מפות, גרפיקה) הן בגרסה טקסטואלית והן בדפים מעוצבים, לרבות באמצעות הקלטה והקלדה, ללא אישור מפורש בכתב מהמוציאה לאור, ידיעות אחרונות בע"מ